

Lap det gamle undertag

og spar en formue

Det er en rigtig god ide at give taget et årligt eftersyn. Så kan du nå at udbedre eventuelle skader, inden råd og svamp får fat i tagkonstruktionen.

En lille revne i en tagsten kan ødelægge hele taget, hvis ikke du skifter stenen ud i tide. Se her, hvordan du udbedrer skaden på et undertag af brædder.

Er der først sket en skade på en tagsten, så varer det ikke længe, før der begynder at trænge vand ind. Og med tiden vil også undertaget blive ødelagt. Ofte er det svært at se, om en tagsten har fået en revne, og så opdager man først problemet, når vandet begynder at løbe ned indenfor.

Du behøver ikke at lægge et helt nyt

tag, men før du udskifter den eller de defekte tagsten, skal du have repareret undertaget. Det er ikke spor svært – følg med på de næste sider, hvor vi viser dig, hvordan du gør, trin for trin.

Det er nødvendigt at udbedre skaden, så snart du opdager den, for hvis der først går råd og svamp i spærene, bliver arbejdet meget omfattende. Og dyrt!

SVÆRHEDSGRAD:
Ikke spor svært, bare du følger vores anvisninger.

TIDSFORBRUG:
Et par timer, men regn med en formiddag alt inklusive.

PRIS:
Cirka 350 kroner – og så har du både pap og søm i overskud.

Skadens omfang

På bagsiden af dette værksted fandt vi et par revnede tagsten. Der var kommet fugtskjolder på loftet, så vi var klar over, den var gal, men det var ikke planen at skifte hele det gamle tag før om et par år.

For at begrænse skaderne på undertaget og resten af tagkonstruktionen måtte vi fjerne tagsten og -pap, så vi kunne finde ud af, hvor stor skaden var.

1 Fjern de beskadigede tegl. De skal bare løftes af og kasseres. Fjern også tegl, som er i orden, så du får fritlagt hele det angrebne område på undertaget.

2 Afdæk skadens omfang. Stik med en kniv igennem pappet, og find ud af, hvor meget af taget der er råddent. Her er opfugtningen let at se som et mørkt skjold.

3 Sav alt dårligt træ væk. Her er det en lægte, som ryger, men også afstandslist, som er begyndt at rådne, skal saves væk. Brug en fukssvans.

4 Skær underpappet væk rundt om skaden. Sørg for at få fritlagt alt det fugtige træ, så du kan bedømme skadens omfang. Her kan du se, hvordan fugten har bredt sig ind under pappet, så undertaget er angrebet af råd.

5 Advarsel: Brug ikke brædder med bark på kanterne til undertag. Det havde man gjort her, skønt barken er et oplagt bosted for insekter og skadedyr, især når der kommer fugt til. Fjern barken, eller køb nogle dyrere brædder.

Fast undertag af brædder eller plader

Undertaget beskytter tagkonstruktionen mod vand, som presses op under tagstenene i stormvejr, ligesom kondens ikke får mulighed for at trænge ned og ødelægge tagkonstruktionen.

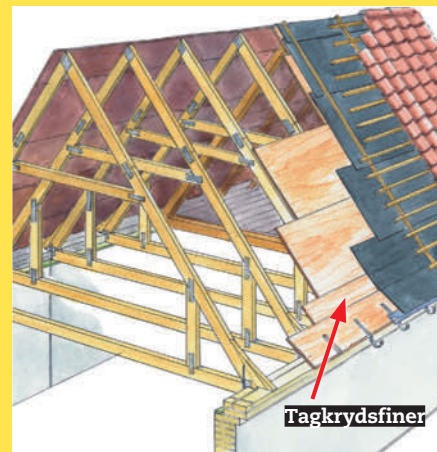
Tidligere brugte man fortrinsvis brædder og tagpap som undertag, og har du et gammelt tegltag, vil du som regel finde sådan et undertag under tagstenene. Det er den type, vi viser, hvordan du reparerer, i artiklen her.

Et undertag kan dog være lavet af vidt forskellige materialer. Det kan være en blød folie, som er spændt ud oven på spærene. Denne folie er blevet brugt rigtig meget de sidste 20 år – og den kan desværre ikke rigtig repareres, den skal skiftes ud, da folien har en ret begrænset holdbarhed.

Undertaget kan også være en slags masonitplader (Huntonit), som er sømmet på spærene. Hvis nogle af pladerne bliver ødelagt, skal de også skiftes.

En tredje løsning er store krydsfinerplader, som sømmes eller skrues fast og beklædes med tagpap. En god grund til at bruge tagkrydsfinerplader er, at de stabiliserer taget, når de er gjort fast til spærene, så spærene ikke vælter i stormvejr.

Det kan du med fordel huske på, hvis du en dag skal skifte hele undertaget.

Tagkrydsfiner er hurtigt at lægge, i mod-sætning til brædderne. Det har dog størst betydning, når man lægger et helt tag og ikke bare udfører en reparation, som vi gør i denne artikel.

En sort, slidt tagsten og en gammel rød tagsten, som begge er blevet rengjort med et rensningsmiddel. Resultatet er tydeligt for enhver.

Vask tegltaget

Fjern alger og mos fra taget, før det kan nå at gøre skade.

Alger og mos holder på fugten på taget, så den ikke kan løbe af, derfor er det vigtigt at fjerne skidtet. For den tilbageholdte fugt vil med tiden trænge ind i tagstenene, så de springer eller revner i frostvejr. De kommer også til at se pænere ud, men holdbarheden er grund nummer et – et nyt tag er jo ikke helt billigt.

Vi har talt med nogle producenter, og de anbefaler, at man bruger et tagrensemiddel, som man sprøjter på taget efter

at have fejlet det værste snavs af med en stiv kost. Rensemiddel skal bare have lov til at virke, og næste gang det regner, vil al snavs, alger og mosrester ryge af. Husk at rense tagrender og -nedløb bagefter, så de ikke stopper til. Der kan godt gå et års tid, før den fulde effekt er opnået.

Man kan også tage alle tagstenene ned og vaske dem en for en – så får man også lagt dem pænt på plads bagefter, men det er ikke noget, man gør med et meget stort tag.

Nogle siger, du også kan bruge en højtryksrenser eller en stålborste. Men lad være med det, du risikerer at ødelægge overfladen på stenene, så de bliver endnu mere modtagelige for alger.

Fjern det rådne træ

1 Fjern evt. flere teglsten og lægter. Du kan blive nødt til at udvide området, da du skal helt ud og save i sundt træ. Pas på teglene, de skal bruges igen.

2 Sav hul i undertaget. Du skal ikke være for nærig, alt det rådne træ skal væk, så du ikke efterlader råd, der kan angribe de nye brædder.

3 Samlingerne skal ligge på spærene. Skær lægter og undertag igennem midt på et spær, så du har noget at sømme i. Fjern også gamle søm, så du kan stikke det nye pap ind under det gamle.

Reparer undertaget

Når alt det gamle, rådne træ er skåret væk, og du kun har sundt træ tilbage, er det tid at tilpasse de nye brædder.

Sørg for, at de har samme tykkelse som de gamle brædder. Er de en anelse for tynde, så klods dem op i niveau med et par stykker tagpap eller masonit. Sørg også for, at de passer nøjagtigt i længden, og søm dem så fast til spærrene.

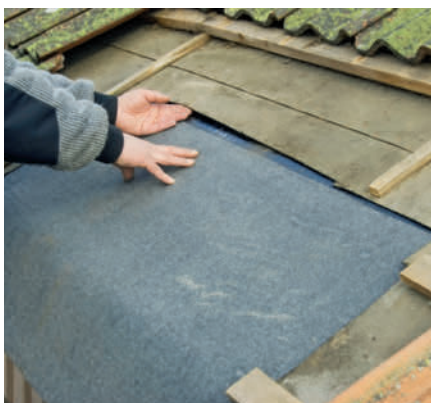
1 Sav de nye brædder til. Her er brugt brædder med fer og not, det kunne også have været tagkrydsfiner. Det vigtigste er, at du finder den rigtige tykkelse, svarende til det gamle undertag.

2 Søm brædderne fast i spærrene. Passer tykkelsen på brædderne ikke 100 %, må du klodse dem lidt op. Det sidste bræt skæres igennem på langs med en rundsav, så det flugter med resten.

3 Mål tagpappet ud. Læg rullen op, og mål af, så du har store overlapninger til alle sider. Skær så pappet til.

4 Skub pappet ind under det gamle pap. Sørg for, at det kommer så langt ind som muligt, og at det ligger helt glat.

5 Nu skal samlingerne tætnes. Løft det gamle pap, og læg 2-3 tykke striber tagasfalt/tætningsmasse ind mellem de to lag pap. Tryk det godt til.

SIKKERHED

Hold sømmene omvendt.

I stedet for at holde et søm mellem tommel- og pegefinger, så prøv at vende hånden med neglene nedad, og hold sømmet mellem pege- og langfinger. Så gør det nærmest ikke ondt, hvis du skulle ramme lidt ved siden af med hammeren.

6 Søm pappet fast med tagpapsøm. Her er brugt 20 mm søm, men de findes i mange forskellige længder, afhængigt af underlaget. Søm i zigzag, så regnvand ikke kan presses op i hårdt vejr.

7 Søm pappet ned over kanten. Det gør vi her, fordi sådan er det gamle tag lavet. Du kan også bruge en tagfods-skinne af aluminium, som du klæber pappet fast på, den leder vandet direkte ned i tagrenden.

Gør arbejdet færdigt

Når undertaget er lagt på, tætnet og søm-
met, mangler du kun afstandslister og
lægter, før du kan lægge tagstenene til-
bage på plads. Det er meget vigtigt, at
lister og lægter har samme dimensioner
som de bestående, da tagstenene ellers
ikke vil komme til at ligge rigtigt. Og så
er du lige vidt, for enten kan vinden rive
dem af, eller også kan regnen slå ind
mellem stenene.

Mål de bestående lister nøjagtigt, og
køb så nogle, der er en anelse for store,
hvis du ikke kan få de præcise mål. En
tømmer kan hurtigt rette dem af, så de
passer, eller du kan selv tage fat i høvlen.

1 Tjek målet på lægterne. Trædimen-
sioner er ikke, hvad de har været, så tjek
målet på de gamle lægter, inden du køber
nye. Du kan blive nødt til at høvle dem til,
så tykkelsen passer.

2 Søm lægterne på. Her er brugt
28 x 70 mm lægter, som er høvlet
ned til 25 x 50 mm, så de svarer til de
gamle lægter. Skal du bruge mange
lægter, må du nok have fat i en tømmer
– det er meget at høvle.

3 Nederste lægte er tykkere. Den skal
"skalkes op", fordi den sidste tagsten
jo ikke har nogen anden sten at hvile
under- kanten på. For at få stenen rettet op
lægger du en ekstra, tilpasset lægte på.

4 Undertaget er klart. Nu resterer
bare at lægge teglene tilbage. Taget
skal fornyes om et par år, men indtil videre
har vi forhindret yderligere skader på
tagkonstruktionen.

DET HAR VI BRUGT

Materialer

- Tagpap
- 22 x 95 mm brædder med
fer og not
- Tagpapsøm, 20 mm
- 28 x 70 mm lægter, høvlet ned til
25 x 50 mm
- Tagasfalt/tætningsmasse

Alle tegl er tilbage på plads

Faktisk var det kun
to tagsten, som skulle
skiftes ud, og dem
havde vi på loftet.
Er du ikke så heldig,
må du en tur på
genbrugspladsen
og se, om du kan finde
nogle, der passer.

.....

